

Väsby skola
Skolvägen 1
194 76 Upplands Väsby

2010-06-18

Dnr 43-2010:403

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Väsby skola
i Upplands Väsby kommun

2010-06-18

Väsby skola
Rektor Kent Norström
Skolvägen 1
194 76 Upplands Väsby

Tillsyn i Väsby skola

Grundskola årskurs 4-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Väsby skola och Upplands Väsby kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Väsby skola bedriver en verksamhet som i flera avseenden uppfyller de nationella kraven. Skolans värdegrundsarbete är målinriktat och eleverna uppger att de i allmänhet trivs på skolan. Skolan har under de senaste åren arbetat hårt för att vända skolan från att ha varit ganska stökig och otrygg till att nu på många sätt upplevas som trygg. Rektor, lärare och elever är överrens om att denna förbättring skett och att satsningen gett resultat. Lärarna har arbetat förebyggande med värdegrundsfrågor, förhållningssätt och rutiner och det är ett arbete som fortlöpande pågår. Relationerna på skolan mellan vuxna och elever samt elever emellan är i huvudsak goda och bygger på respekt och ömsesidigt förtroende. Vidare har rektor och lärare på Väsby skola tillit till elevernas förmåga på så sätt att de har höga förväntningar på eleverna och arbetar för att eleverna ska ta ansvar för sina studier. Skolan har i många avseenden ett välfungerande kvalitetsarbete i vilket rektor tar stort ansvar, är väl medveten om och har identifierat utvecklingsområden, analyserat dem och sedan lagt upp en plan för de satsningar skolan behöver göra. Vissa av utvecklingsprocesserna har redan startat och pågår fortlöpande medan andra ligger i startgroparna.

Trots det goda kvalitetsarbetet finns det flera områden som skolan behöver fokusera och än starkare satsa på. Kunskapsresultaten behöver förbättras avsevärt, eftersom endast 60 % av eleverna nådde målen i alla ämnen år 2009. Pojkarnas resultat är anmärkningsvärt låga. Även om skolledningen har identifierat de områden som behöver utvecklas och också vidtar åtgärder för att utveckla verksamheten är det av stor vikt att detta arbete fortgår och förstärks. Särskilt viktigt är det att rektorn fortsätter att följa upp undervisningen eftersom stimulansen och anpassningen i densamma behöver förbättras för eleverna. Mål och kunskapskrav behöver tydliggöras för eleverna. Vidare behöver undervisningen i samtliga årskurser utgå från mål att sträva mot för att ge eleverna bättre möjlighet att själva formulera sina ståndpunkter, lyssna, diskutera och använda sina olika kunskaper för att lösa problem. Även elevernas målkännedom och möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas behöver utvecklas ytterligare så att inflytandet ökar med stigande ålder och mognad. En sådan utveckling bör påverka måluppfyllelsen positivt.

Skolinspektionen har i tillsynen av Väsby skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå kunskapsmålen.
- Lärarna utvärderar inte i tillräcklig grad elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.
- De individuella utvecklingsplanerna innehåller inte skriftliga omdömen i alla ämnen och skolans insatser framgår inte tillräckligt tydligt med utgångspunkt i de nationella kursplanernas mål.
- Rektor och lärare klargör inte i tillräcklig grad för föräldrar och elever mål och krav i samtliga ämnen.
- Undervisningen är inte alltid tillräckligt stimulerande och ger inte i tillräcklig grad eleverna möjlighet att formulera och pröva antaganden, lösa problem, argumentera, kritiskt granska och värdera påståenden.
- Lärarna arbetar inte i tillräcklig utsträckning med att anpassa undervisningen efter elevers förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Lärarna samverkar inte i tillräcklig grad så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.
- Elevernas inflytande över utbildningens utformning är inte tillräckligt utvecklat.

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte fullt ut gällande författningskrav.
- Skriftliga bedömningar uppfyller inte grundskoleförordningens krav.
- Åtgärdsprogrammen följer inte fullt ut grundskoleförordningens krav.
- Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever.

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Rektor och Upplands Väsby kommun har ansvar för att Väsby skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 3 månader från den dag beslutet för Upplands Väsby kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Upplands Väsby kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Mats Peterson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Åsa Strand

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Väsby skola

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Väsby skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Upplands Väsby kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Väsby skola den 3-4 juni år 2010. Utredaren Åsa Strand och undervisningsrådet Mats Peterson har genomfört tillsynen.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Väsby skola, dels den information som samlats in under besöket. I Väsby skola intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Väsby skola

Väsby skola	Antal elever
Grundskola årskurs 4-9	343

Källa: Väsby skolas uppgifter maj 2010

Väsby skola är belägen i den centrala delen av Upplands Väsby kommun och består av årskurs 4-9. På skolan finns 343 elever. Skolan tillhör området Väsby Centrala skolor och Väsby skolas rektor är områdeschef för Väsby Centrala skolor.

Väsby skola är organiserade i fem ämnesarbetslag. På skolan finns två profiler – musik och science. De elever som går i årskurs 4 och 5 har aktivt sökt sig till skolan för att gå i någon av profilklasserna. Årskurs 6-9 är treparallellig vilket innebär att en av klasserna inte är profilklass medan de övriga två är profilklasser. I skolan finns även en särskild undervisningsgrupp bestående av 13 elever. På skolan finns förutom rektor även en biträdande rektor. Till skolans ledningsgrupp räknas rektor, biträdande rektor samt en lärare som innehar vissa administrativa arbetsuppgifter.

Tillsynsprotokoll för Väsby skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen.

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan.

Kursplanerna

I Väsby skola nådde omkring 60 % av eleverna målen i alla ämnen år 2009. Andelen var den lägsta på fyra år och andelen pojkar som nådde målen i alla ämnen var endast 55 %. 64 % av flickorna när målen i alla ämnen. Andelen elever med behörighet till nationellt program på gymnasieskolan var ca 74 %, vilket var ett sämre resultat än de föregående åren. Det genomsnittliga meritvärdet år 2009 var 191,8 vilket också är en försämring mot tidigare år. Även gällande de två senare måtten var pojkarnas resultat avsevärt sämre än flickornas. Resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2009 visar att eleverna har 100 % måluppfyllelse i svenska, matematik och engelska.

I Väsby skola finns många elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan har många elever som är nyanlända och kommer direkt från förberedelseklass. Av intervjuer med skolans lärare framgår att skolan arbetar med att ge stöd i alla ämnen till de elever som är i behov av särskilt stöd, samt har satsat på och arbetar med språkutvecklande metoder. Rektor är väl medveten om kunskapsresultaten och har såväl identifierat som analyserat resultaten och vidtagit åtgärder, men behöver arbeta än mer kraftfullt för att vända de senaste årens dalande kunskapsresultat.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Lärarna utvärderar inte i tillräcklig grad elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.

Lpo 94, 2.7 bedömning och betyg

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att skriftliga prov och skriftliga inlämningsuppgifter i allt för stor utsträckning används på skolan för att bedöma elevernas kunskapsutveckling, men att det är ämnes- och lärarberoende. Eleverna uppger att vissa lärare och ämnen inte ger dem tillräckliga förutsättningar att utveckla de kunskapskvaliteter de nationella kursplanerna uttrycker, t.ex. när det gäller de delar som handlar om att reflektera över och värdera innehåll, formulera och lösa olika typer av

problem samt jämföra och värdera. Lärarna och rektor bekräftar denna bild i intervjuerna. Detta innebär att dessa förmågor inte heller i tillräcklig grad utgör underlag för lärarnas bedömning av elevernas kunskapsutveckling.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

De individuella utvecklingsplanerna innehåller inte skriftliga omdömen i alla ämnen och skolans insatser framgår inte tillräckligt tydligt med utgångspunkt i de nationella kursplanernas mål.

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av saknar skriftliga omdömen i respektive ämne inom de samhälls- och naturorienterande ämnena. Det framgår inte heller tydligt i planerna vilka mål eleverna uppnår samt vilka insatser skolan planerar utifrån de nationella kursplanerna för att eleven ska ha framgång i skolarbetet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Rektor och lärare klargör inte i tillräcklig grad mål och krav i samtliga ämnen för föräldrar och elever.

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

På skolan pågår ett arbete bland lärarna med att diskutera nationella mål och kravnivåer. Processen med de skriftliga konkretiseringarna av de nationella kursplanerna kommer att fortgå. Enligt rektorn och lärarna är det tänkt att dessa ska presenteras för eleverna så att de får kunskap om målen för utbildningen, men de är väl medvetna om att olika lärare och ämnesgrupper har kommit olika långt i processen med detta arbete. Eleverna uppger, i linje med det lärarna och rektor beskriver, att det varierar mellan lärare och ämne i vilken utsträckning mål och krav konkretiseras. Enligt eleverna är det framför allt i matematik och de naturorienterande ämnena, samt till viss del i de samhällsorienterande ämnena, som mål och krav är tydliggjorda för eleverna. Elever i årskurs sex anger även att de är osäkra på om de har vissa ämnen som t.ex. kemi och fysik, vilket de i själva verket har. Detta tillsammans med att eleverna inte får skriftliga omdömen i respektive orienteringsämne gör att mål och krav för eleverna upplevs otydliga.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Fokus på lärande**

Undervisningen är inte alltid tillräckligt stimulerande och ger inte i tillräckligt hög grad eleverna möjlighet till att formulera och pröva antaganden, lösa problem, argumentera, kritiskt granska och värdera påståenden.

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande**Lpo 94, 2.2. Kunskaper**

Av läroplanen framgår att varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter. Vidare framgår att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att lära sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper för att bl.a. reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden.

Undervisningens kvalitet diskuteras i olika sammanhang bland lärare och mellan skolledning och lärare. Även om tillsynen visar att lärarna i praktiken försöker omsätta ovanstående i undervisningen framgår, av intervjuer och observationer, att detta inte är tillräckligt eftersom graden av stimulans och möjligheter till bl.a. reflektion och argumentation i undervisningen sammantaget behöver öka ytterligare. Eleverna anger att det framför allt är i vissa ämnen och hos vissa lärare, särskilt i de naturorienterande ämnena, som undervisningen är mer stimulerande och där de ovan beskrivna kvalitetserna i mål att sträva mot ingår. Av lärarintervjuer framgår även att det är mål att uppnå och inte mål att sträva mot som i för stor utsträckning styr planeringen i vissa ämnen. Såväl rektor som lärare är väl medvetna om detta och ett arbete pågår på skolan gällande kursplanernas krav och likvärdig bedömning och betygssättning. Skolan behöver ha fortsatt fokus på detta och fortsätta den pågående arbetsprocessen

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Fokus på lärande**

Lärarna arbetar inte i tillräcklig utsträckning med att anpassa undervisningen efter elevers förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Lpo 94, 2.2. Kunskaper

Av läroplanen framgår att undervisningen skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare skall undervisningen organiseras och genomföras så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Vid intervjuer med såväl rektor och lärare som elever framgår att undervisningen i vissa ämnen är styrd av läromedel och framför allt består av föreläsningar och av att eleverna arbetar enskilt i olika läromedel. Detta sammantaget gör att undervisningen i varierande utsträckning utgår från varje enskild elev. På skolan pågår ett arbete kring vilka metoder och förhållningssätt lärarna använder och hur man ska arbeta med eleverna för att i större utsträckning ha dessa mål i åtanke. Det är av stor vikt att detta arbete fortsätter.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Lärarna samverkar inte i tillräcklig grad så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Lpo 94, 2.2. Kunskaper

Av intervju med lärarna framgår att lärarna på skolan behöver samverka mer gällande undervisningen, eftersom det idag är ämnes- och lärarberoende i vilken grad det sker. Ett av de områden skolan ringat in som utvecklingsområde är hur lärarna kan arbeta mer ämnesintegrerat och att lärare planerar tillsammans. Vissa goda exempel finns redan på skolan inom läroplanen i naturorienterande ämnen som tillsammans planerar sin undervisning. Vidare har försök med tema mellan samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen förekommit.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Elevernas inflytande över utbildningens utformning är inte tillräckligt utvecklat.

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

I Väsby skola får eleverna i för liten utsträckning utöva inflytande över undervisningen. Intervjuerna med rektorerna och lärarna visar att skolan i olika sammanhang har diskuterat hur elevinflytandet ska kunna öka. Under de kommande fortbildningsdagarna kommer fokus bland annat vara hur eleverna kan bli mer delaktiga i sitt eget lärande. Lärarna uttrycker även att en förutsättning för att eleverna ska kunna vara reellt delaktiga i sin läroprocess är att mål och kravnivåer blir tydliga för eleverna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Trygghet och studiero**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte fullt ut gällande författningskrav. Planen behöver göras mer känd bland eleverna.

14 a kap. 8 § skollagen

På skolans bedrivs ett målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling. Skolan har en Likabehandlingsplan vilken även fungerar som en plan mot kränkande behandling. Planen innehåller inte någon aktuell kartläggning av förhållandena i verksamheten, vilket gör att verksamhetens specifika förutsättningar och planerade aktiviteter inte syns. På skolan finns en kartläggning, men dess resultat behöver lyftas in i planen och utifrån dem behöver skolans aktuella satsningar beskrivas.

Elevrådet har medverkat vid framtagandet av planen men inga av de intervjuade eleverna känner till att planen finns.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Bedömning och betyg**

Skriftliga bedömningar behöver skrivas i enlighet med grundskoleförordningens krav.

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

De skriftliga bedömningar som Skolinspektionen tagit del av beskriver inte elevens kunskapsutveckling i ämnet/ämnesblocket, utan anger de mål eleven inte uppnått. Däremot framgår tydligt vilka stödåtgärder eleven erhållit.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Särskilt stöd**

Åtgärdsprogrammet behöver fullt ut följa författningarnas krav.

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram på skolan och av dessa framgår delvis vilka behov eleven har. Rektor ser även till att en utredning, en s.k. kartläggning, görs och att stödinsatserna utvärderas och omprövas. Det varierar dock i stor utsträckning hur tydligt de föreslagna åtgärderna relaterar till läroplanens och kursplanernas mål. Dessutom framgår inte hur åtgärderna ska följas upp.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Avgifter**

Rektor behöver tillse att utbildningen är avgiftsfri för alla elever.

4 kap. 4 § skollagen

Utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri för eleverna. I verksamheten får dock enstaka inslag förekomma som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. I Väsby skola betalar de elever som deltar i skidresa vid friluftsdagar mellan 200-500 kronor. På skolan finns kostnadsfria alternativ för de elever som ej deltar i skidresan. Enligt Skolinspektionen är inte en kostnad på 250-500 kronor obetydlig i skollagens mening. Att den aktivitet som föranleder kostnaden är ett av flera frivilliga alternativ föranleder inte någon annan bedömning eftersom all utbildning ska vara avgiftsfri.

Vidare åker eleverna i musikprofilklass årskurs 6 på en körresa tre dagar, fredag – söndag, och elever i årskurs 9 fyra dagar, torsdag – söndag. Lärare från skolan följer med på resan och då moment ur musikundervisningen ingår är tanken att alla elever ska delta. Om någon elev av särskilda skäl inte kan delta på resan stannar de kvar i skolan. Enligt rektor står skolans föräldraförening för alla kostnader. Det är föräldraföreningens medlemsavgifter på 350 kronor/medlem, samt andra inkomstkällor föräldraföreningen har via biljettförsäljning från t.ex. konserter, som ger pengar till elevernas körresor. Av intervju med elever i årskurs 6 och rektor framkommer dock att varje elev själv får bistå med 600 kronor till resan. Det är med tanke på ovanstående av stor vikt att rektor tillser att undervisningen är avgiftsfri för alla elever.

Rektor bör vidare vara vaksam så att föräldrar inte upplever att skolan anser att medlemskap i föräldraföreningen är obligatorisk för att bidra till elevernas resor.